

Hrvatska narodna banka (HNB) u srijedu je upozorila ulagače u kriptovalutu da ta imovina trenutno ima obilježja špekulativnog ulaganja u kojem riskiraju izgubiti dio ili cijeli iznos uloženog, pri čemu ne uživaju nikakvu pravnu zaštitu, odnosno gotovo da ne postoji mogućnost postavljanja zahtjeva za povrat izgubljenog uloga.

Kriptovaluta trenutačno ima obilježja špekulativnog ulaganja, napominje HNB-e u priopćenju te upozorava da ulaganjem u kriptovalutu ulagači riskiraju izgubiti dio ili cjelokupni iznos uloženog i to zbog nekoliko razloga.

Kao prvo, ističu da kriptovaluta nema pokriće, odnosno podršku ili jamstvo središnje banke, kao ni bilo kojega javnog tijela.

Podsjećaju i da uloženi iznos nije osiguran, odnosno nije u sustavu zaštite potrošača kao primjerice sustav osiguranja depozita u kojemu je bankovni depozit osiguran do iznosa od 100.000 eura i nije u sustavu zaštite ulagatelja.

Također, napominju da ne postoji ni nadležna institucija kojoj se pojedinac može obratiti ni posebna pravna zaštita glede gubitaka uzrokovanih transakcijama ili ulaganjem u kriptovalutu.

"Kod korištenja i ulaganja kriptovalute potrebno je upotrijebiti visoku razinu opreza. Ne preporučujemo ulaganje u kriptovalutu iznosa većeg od onog koji ste spremni izgubiti", navode iz središnje banke.

Upotreba kriptovaluta u platne svrhe gotovo nepostojeća

Iz HNB-a pritom pojašnjavaju da kriptovaluta označuje elektroničke kriptografske zapise čije se kopije distribuiraju, pohranjuju i potvrđuju decentralizirano, a koji sami po sebi nemaju vrijednost.

Njihova je vrijednost određena ponudom i potražnjom u koju su istodobno ugrađena očekivanja glede porasta vrijednosti te zarade u razlici između kupovne i prodajne cijene. Upotreba kriptovalute kao novca ? u platne svrhe ? gotovo je nepostojeća, ističu iz HNB-a.

Kao iznimka od pravila da je riječ o elektroničkim zapisima bez vrijednosti, u novije su se vrijeme pojavili tzv. stabilni zapisi (engl. stablecoins). Izdavatelji tih zapisa tvrde da imaju pokriće (jamstvo) u određenoj vrsti imovine za svaki izdani digitalni zapis (npr. u zlatu, u vrijednosnim papirima, u gotovini ? američkim dolarima ili eurima i sl.), kažu iz HNB-a, no navode i da tim vrstama kriptovalute treba pristupiti s oprezom ponajprije stoga što struktura imovine tvrtki izdavatelja nije transparentna.

Stoga u slučaju nepovoljnih tržišnih kretanja, postoji visok rizik da izdavatelji neće moći pravodobno (likvidnost) ni vrijednosno (solventnost) zadovoljiti potražnju klijenata za iskupom izdanih zapisa, upozoravaju.

Također, navode da je kriptovaluta tek djelomično regulirana pravnim propisima Hrvatske i EU-a, i to u dijelu sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma. Trenutačno su u tijeku pregovori u okviru Vijeća EU-a glede uredbe o tržištima kriptovalute kojom bi se nastojalo

regulirati izdavatelje kriptoinovine te pružatelje usluga povezanih s kriptoinovinom. Tom uredbom želi se zaštititi potrošače i uspostaviti jasan pravni okvir za sve sudionike jedinstvenoga europskog tržišta, a njezino stupanje na snagu, odnosno reguliranje izdavanja i pružanja usluga povezanih s kriptoinovinom, ne očekuje se prije 2023. godine, kažu u HNB-u.

Dodaju i da u Hrvatskoj ne postoje izdavatelji kriptoinovine, dok je njihov broj i volumen u EU-u ograničen. Važni izdavatelji kriptoinovine nalaze se izvan EU-a, a u slučaju spora prema izdavateljima, za korisnike bi takav postupak mogao biti vrlo skup, a ujedno i izvan dosega nadležnosti hrvatskih vlasti, navode iz HNB-a.

Iz HNB-a upozoravaju i da pojedinci koji se upuštaju u kupoprodaju kriptoinovine, razmjenu ili bilo koju drugu aktivnost povezanu s kriptoinovinom ne uživaju jednaku razinu pravne zaštite kao što je imaju pri kupoprodaji službenih valuta ili pri korištenju reguliranim financijskim, odnosno platnim instrumentima, a u slučaju djelomičnog ili potpunog pada vrijednosti kriptoinovine, ne uživaju nikakvu pravnu zaštitu, odnosno gotovo da ne postoji mogućnost postavljanja zahtjeva za povrat izgubljenog uloga.

Lalovac: Tržište kriptovaluta raste vrlo brzo, građani o tome malo znaju

Saborski zastupnik Boris Lalovac (SDP) upozorio je u srijedu na brzi razvoj tržišta kriptovaluta, na činjenicu da hrvatski građani vrlo malo znaju o njemu i na potrebu da se to područje regulira.

I sam je, kaže, iznenađen procjenama da će mjenjačnice kriptovaluta do kraja godine preći 2, 2 milijarde kuna, a da bi sljedeće godine to nadmašilo tržište kapitala, koje se vrlo precizno i strogo kontrolira.

Lalovac je u Saboru pozdravio izmjene Zakona o tržištu kapitala, tumačeći kako će se sigurno doći do pomicanja štednje hrvatskih građana sa novca koji drže na računima u bankama, na tržište kapitala, odnosno na investicijske fondove koji ostvaruju veće prinose.

Tržište kapitala daje veće prinose nego štednja, to je tržište raslo 14 posto, a prinosi na štednju građana su nula do jedan posto, kazao je Lalovac i istaknuo kako su još veći prinosi na tržištu kriptovaluta koje se vrlo brzo razvija, a još nije regulirano.

I Vladimir Bilek (Klub manjina) suglasan je da će naše živote u idućim godinama odrediti trgovanje digitalnim valutama.

Državni tajnik u Ministarstvu financija Stjepan Ćuraj naveo je kako u Hrvatskoj trenutno posluje 26 pružatelja usluga investicijskih aktivnosti i šest investicijskih društava. Njihova ukupna imovina krajem prošle godine iznosila je 67, 5 milijuna kuna, uz dobit od 2, 7 milijuna.

Gledaju li se kreditne institucije, prije svega banke, to je 462 milijarde kuna imovine i dobit od 2, 7 (milijardi), tu su i društva za osiguranje s gotovo 48 milijardi kuna imovine i dobiti nešto manjom od 700 milijuna, naveo je Ćuraj.

I dok ostali klubovi, kako vladajući, tako i oporbeni, hvale izmjene Zakona o tržištu kapitala koje su uglavnom vezane uz daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom EU, posebno u dijelu

prenošenja Direktive o bonitetnom nadzoru nad investicijskim društvima, Katarina Peović (Klub HSS/RF) kaže da one neće imati bitnog utjecaja na društvenu većinu.

Suglasna je s ocjenama da se u Hrvatskoj premalo ulaže, ističe da imamo stalni porast bogatstva na bankama, a nedovoljno ulaganje. „Usred korone, bogatstvo na bankama povećano je za dodatnih 11 milijardi kuna, bogati kod nas i inače malo ulažu, više akumuliraju“, rekla je zastupnica, navodeći podatak da 1, 7 posto najbogatijih drži u bankama 75 milijardi kuna.

Ćuraj je ustvrdio da će zakonske izmjene doprinijeti razvoju tržišta kapitala, a posljedično i oporavku gospodarstva.

Pametnom politikom potrošnje, koju Vlada nastavlja i u vrijeme krize, dobili smo dobre perspektive rasta, sigurno je da ćemo prenošenjem EU direktiva i uredbi doprinijeti razvoju tržišta kapitala, koji dovodi do oporavka gospodarstva, odgovorio je Ivanu Kirinu (HDZ).

Izmjenama Zakona o tržištu kapitala propisuje se jedinstveni inicijalni kapital investicijskih društava u ovisnosti o uslugama i aktivnostima koje obavljaju; ne predviđa se povećanje inicijalnog kapitala za društva koja trenutno posluju u Hrvatskoj.

Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Hanfa) dodjeljuju se sve ovlasti u provođenju bonitetnog nadzora investicijskih društava.

(Hina)

